

نقش زنان دربار در تاریخ ایران

علی جلال پور

www.ketab.ir

سرشناسه: جلال پور، علی، ۱۳۳۳ -
 عنوان و نام پدیدآور: نقش زنان دربار در تاریخ ایران
 مشخصات نشر: گفتمان اندیشه معاصر، ۱۴۰۲.
 مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۹۱-۲۳-۰۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۱۶-۱۱۲۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 عنوان دیگر: تگاهی به فریاد کاخ‌های صفوی.
 موضوع: ایران -- تاریخ -- صفویان، ۹۰۷-۱۱۴۸ ق.
 History -- Iran -- Safavids, ۱۵۰۲-۱۷۳۶
 رده بندی کنگره: DSR1۱۷۶
 رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۷۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۰۹۱۵۹

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به مولف است

حق نشر این اثر و سلسله آثار آینده عیب نما
 اختصاصاً متعلق به گفتمان اندیشه معاصر است

گفتمان اندیشه معاصر

۰۹۱۲۲۵۱۳۲۲۸

نقش زنان دربار در تاریخ ایران

نویسنده: علی جلال پور

ناشر: گفتمان اندیشه معاصر

طرح جلد: اندیشه دیگر

چاپ اول ۱۴۰۳

قیمت: ۸۳۰۰۰۰ تومان شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۹۱-۲۳-۰۰

فهرست مطالب

۱۱.....	فرازی از زندگی مؤلف.....
۱۴.....	پیش گفتار.....
۳۹.....	دوران تاریخ ایران.....
۴۱.....	دوران پیش از تاریخ (قبل از اسلام).....
۴۲.....	دوران پیش از تاریخ.....
۴۸.....	بلقیس یا ملکه ی صبا.....
۵۱.....	تهمینه.....
۵۲.....	سودابه.....
۵۳.....	گرد آفرید.....
۵۴.....	حکومت و فرمانروایی مادها.....
۵۷.....	موقعیت زنان در زمان مادها.....
۵۸.....	ماندان یا ماندانا مادر کوروش.....
۵۹.....	سلسله هخامنشیان.....
۶۵.....	نقدی بر دیدگاه مورخان یونانی در مورد زنان هخامنشی.....
۷۰.....	گذری کوتاه بر موقعیت زنان در عصر هخامنشی.....
۷۴.....	موقعیت ممتاز مادران و همسران شاهان هخامنشی.....
۷۸.....	نقش زنان دربار هخامنشی در امور حکومت.....
۸۴.....	گذری کوتاه بر نقش زنان در زوال حکومت هخامنشی.....
۸۸.....	رسوم و شرایط ازدواج در ایران باستان.....
۹۲.....	ازدواج با محارم در عصر هخامنشیان.....
۹۵.....	تحلیل خانم عیسی زاده در مبحث ازدواج با محارم.....
۹۹.....	تحلیل خانم حجازی در مبحث ازدواج با محارم.....
۱۰۲.....	آرتامیس بانوی دریاسالار.....
۱۰۴.....	آتوسا دختر کوروش.....
۱۰۸.....	نقش پروشات در دربار هخامنشیان.....
۱۱۲.....	سلوکیان.....
۱۱۵.....	اسکندر مقدونی.....
۱۲۰.....	زنان نامی عصر سلوکیان.....
۱۲۲.....	ازدواج رگسانا و حوادث بعد از مرگ اسکندر مقدونی.....
۱۲۵.....	اشکانیان.....
۱۲۹.....	شاهان اشکانی و ادیان.....
۱۳۱.....	مقام و موقعیت زنان دربار اشکانیان.....
۱۳۵.....	اوضاع سیاسی اجتماعی زنان در عصر اشکانیان.....

۶۲۷.....	انيس الدوله بانوی اول ناصرالدين شاه.....
۶۳۰.....	تاج السلطنه دختر ناصرالدين شاه.....
۶۳۵.....	تاج السلطنه و بيان مسائل اجتماعي.....
۶۳۷.....	عزت الدوله همسر امير كبير.....
۶۴۰.....	عزت الدوله و ناکامي ها.....
۶۴۲.....	فخرالدوله (اشرف الملوک) دختر مظفرالدين شاه.....
۶۴۷.....	ام‌الخاقان همسر محمد علي شاه.....
۶۵۲.....	زنان نامي عصر قاجاريه.....
۶۵۲.....	زينب پاشا.....
۶۵۳.....	حضرت عليا همسر مظفرالدين شاه.....
۶۵۴.....	تومان آغا همسر ظهيرالدوله.....
۶۵۶.....	تاجي بيگي دختر فتحعلي شاه قاجار.....
۶۵۷.....	سلسله پهلوي.....
۶۶۲.....	موقعيت اجتماعي زنان در عصر پهلوي.....
۶۶۷.....	همسران پهلوي اول.....
۶۷۲.....	ديدار تاج الملوک با هيتلر و علاقه ايرانيان به آلماني ها.....
۶۷۵.....	ديدار تاج الملوک همسر پهلوي اول با استالين.....
۶۸۰.....	تاج الملوک و تخليه آخرين حرمسرای قاجار.....
۶۸۲.....	پهلوي دوم و زن از دیدگاه حسين فردوست.....
۶۸۴.....	فوزيه.....
۶۸۸.....	ثریا.....
۶۹۵.....	فرح ديبا.....
۷۰۳.....	نقش فرح در سقوط رژيم پهلوي.....
۷۰۶.....	اشرف پهلوي.....
۷۱۷.....	جمهوری اسلامي ايران.....
۷۲۱.....	زنان غير ايراني.....
۷۲۲.....	گلندا ماير.....
۷۳۲.....	تتو دورا.....
۷۴۷.....	فهرست منابع.....

پیش گفتار

تاریخ هر کشور به منزله‌ی شناسنامه و بایگانی مجموعه اطلاعاتی است که در طول هزاران سال بر ساکنان آن گذشته است. دستیابی به این موضوعات گسترده کاری بس مشکل می‌باشد و هیچ فردی قادر به ادعای آگاهی و تسلط بر تمام آن‌ها نیست. برای استفاده‌ی بهتر از این گنجینه‌ی عظیم، به غیر از تقسیم کردن به اجزاء کوچکتر چاره‌ای به نظر نرسید. نوع نگرش به تاریخ در حال حاضر با کلی گویی گذشتگان تفاوت زیاد دارد، زیرا به دلیل دسترسی به منابع بی شمار و مطالعه‌ی الواح و سنگ نوشته‌ها همراه با کشفیات باستان شناسی زمینه‌ای نامحدود را برای محققان فراهم ساخته است. اصولاً قضاوت تاریخی هر فرد رابطه‌ای نزدیک با جهان بینی و میزان اطلاعاتش دارد و نمره ارزشیابی او بر اساس همان محتویات ذهنش خواهد بود. بنابراین مطالب تاریخی را در حد یک دیدگاه باید نگریست و احتمال آن که برخی موارد برپایه‌ی حدس و گمان تنظیم شده باشند، بعید نیست. به عنوان مثال ممکن است برداشت اولیه از حکومت هخامنشیان یک سیستم کامل و بدون نقص تصور شود، ولی با آشنایی عمیق‌تر از رأس هرم قدرت متوجه خواهیم بود که آنان نیز مملو از رقابت و فساد و کشمکش‌های درونی بوده و چیزی جز بدبختی برای توده‌های مردم به دنبال نداشته‌اند. در بررسی تاریخ کشور هرچه به عقب‌تر برگردیم علاوه بر کمبود منابع متوجه خواهیم شد که حاکمان تاریخ ساز ایران توجهی به تاریخ نویسی نداشته‌اند و راهی جز مراجعه به اطلاعات مورخان یونانی برای محقق باقی نخواهد ماند. هر تسفلد درباره تاریخ نویسی ایرانیان می‌نویسد: «ایرانی‌ها برای خود هیچ وقت یک تاریخ نویسی مستقل به ظهور نیاورده‌اند و هیچ قدمی بیش از آن چه هند و آریایی‌ها کرده‌اند فراتر نگذاشته‌اند، در صورتی که خود آنان به وضوح یک قوم تاریخی بوده‌اند. این نقیصه در اعماق خصایص ملی ایرانی‌ها ریشه داشته است. این قوم همواره تمایل شدیدی به مفاهیم علوی و مافوق الطبیعه داشته‌اند که همان موجب مشکلات زیادی در تاریخ شده است به طوری که تمام سیستم‌های مذهبی و فلسفی ایشان هرگونه سبب سازی و تعلیل تاریخی را از میان می‌برد.

را زیر سؤال برده‌اند. حتی مغرب زمین تا پیش از رنسانس در راستای همین پدرسالاری حرکت کرده است و در جهان امروز نیز نوعی از نگاه مردسالاری نسبت به زنان وجود دارد و اغلب از دید کامجویی و بهره‌کشی به قشر زنان نگاه می‌کنند.

همان گونه که اشاره شد هدف از گردآوری این موضوع بر محور موقعیت و مقام زنان در طول تاریخ ایران می‌باشد، اما به خاطر آن که این مطلب از حالت کلی‌گرایی خارج شود تنها به شرح زندگی زنان دربار اکتفا شده است. درباره وضعیت بقیه‌ی زنان که نیمی از جمعیت جامعه را تشکیل داده‌اند همانند اقشار دیگر که شامل مردان ستم کشیده می‌باشند اطلاعات ما بسیار ناقص است و در نتیجه برداشت‌های این بحث را نمی‌توان به اکثر زنان جامعه تعمیم داد. زنان ایرانی در جریان زندگی دشوار خود به خاطر عوامل متعددی چون فرهنگ حاکم بر جامعه، بیش از مردان در معرض محدودیت‌های گوناگون قرار داشته و به ندرت مجال یافته‌اند تا در امور جامعه شرکت جویند و نیروی عظیم خویش را در توسعه و تغییرات اجتماعی به کار اندازند. این سرنوشت تحمیلی موجب گردیده است که شور زندگی خواهی زنان خاموش شود و دیگر انتظاری باقی نمی‌ماند که در این وضعیت نامطلوب و تیره‌روزی با مردان مقایسه شوند و مورد داوری تاریخ قرار گیرند. اما جای بسی خرسندی است که زنان ایران از یک قرن پیش یعنی مقارن انقلاب مشروطیت برای دستیابی به حقوق اجتماعی خود تأکید می‌ورزند و با آموزش و تعلیم دختران و تأسیس مدارس در تحقق آن می‌کوشند و در حال حاضر نیز از فناوری‌های دنیای روز بهره می‌گیرند. گذشته از تفاوت‌های جنسی و ژنتیکی که در امر خلقت بین زنان و مردان وجود دارد و کل هستی بر مبنای دو جنسی تکامل یافته است، مسأله‌ی ورود نیمی از انسان‌ها در صحنه‌ی اجتماعی مطرح می‌باشد که بر اهمیت موضوع می‌افزاید. به نظر می‌رسد که نوع نگرش به زنان بیشتر تحت تأثیر جو فرهنگی غالب بر جامعه شکل گرفته‌اند و برای تغییر نیازمند شکستن برخی سنت‌های گذشته خواهیم بود. در هر صورت دیدگاه‌های مختلف در این زمینه وجود دارد و نتیجه‌ی قطعی نمی‌توان ارائه داد. محتوای این موضوع گسترده برای دستیابی و برداشت بهتر در دو بخش فرهنگی و تاریخی مورد بررسی قرار خواهند گرفت: